

مجله دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد/ دوره ۱۶، شماره ۵/ آذر و دی ۱۳۹۳/ ۱۰۶-۱۰۰

مقاله پژوهشی

بررسی دقت استنادهای استفاده شده در پایان نامه های دانشجویان کارشناسی ارشد و پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد در سال های ۱۳۸۵ لغایت ۱۳۹۱

پروانه صالحی^{۱*}، جلیل قانی دهکردی^۱، ندا پروین^۲، عرفان نکویی قهفرخی^۳، لیلا رفیعی وردجانی^۴، افسانه کیانپور^۱
 گروه کتابداری، دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد، شهرکرد، ایران؛ گروه پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد، شهرکرد، ایران؛ دانشجو،
 دانشگاه آزاد اسلامی، واحد شهرکرد، شهرکرد، ایران.
 تاریخ دریافت: ۹۲/۶/۱۷ تاریخ پذیرش: ۹۳/۷/۲

چکیده:

زمینه و هدف: پایان نامه ها به عنوان یک منبع علمی بوده و نحوه استناد دقیق به پایان نامه ها با اهمیت است. مطالعه حاضر با هدف تعیین نحوه استناد های مورد استفاده در پایان نامه های دانشجویان پزشکی و کارشناسی ارشد دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد در سال های ۱۳۸۵-۱۳۹۱ انجام شده است. روش بررسی: در این مطالعه مقطعی، ۲۷۵ پایان نامه کارشناسی ارشد و پزشکی دفاع شده در دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد از سال ۱۳۸۵ تا پایان سال ۱۳۹۱، با روش سرشماری مورد ارزیابی قرار گرفت. اطلاعات مرتبط با منابع مورد استفاده در پایان نامه ها شامل اشکالات مرتبط با استناد از نظر نوع و فراوانی منابع مورد استفاده، روش استناد، دقت و نوع اشکال در هر منبع، با استفاده از چک لیست مورد بررسی قرار گرفت.

یافته ها: از ۲۷۵ پایان نامه مورد بررسی، ۲۷ مورد پایان نامه کارشناسی ارشد و ۲۴۸ مورد پایان نامه پزشکی بود. هشت پایان نامه کارشناسی ارشد (۲۹/۶۲٪) و ۷۴ پایان نامه (۲۹/۸۳٪) پزشکی فاقد اشکال بودند. میانگین تعداد خطا در پایان نامه های کارشناسی ارشد $7/056 \pm 6/88$ و در پایان نامه های پزشکی $8/92 \pm 14/23$ بود. از نظر فراوانی بیشترین خطا مربوط به اشتباه در منبع نویسی کتب لاتین و مقالات لاتین بود. نتیجه گیری: به نظر می رسد نحوه استناد در پایان نامه های کارشناسی ارشد و پزشکی مطلوب نمی باشد و برنامه ریزی و برگزاری کلاس های آموزشی در این زمینه برای دانشجویان و اساتید مربوطه ضروری است.

واژه های کلیدی: استناد، پایان نامه، کتب فارسی، کتب لاتین، مقالات لاتین.

مقدمه:

محقق می باشد که با استفاده از استناد محقق می خواهد رابطه ادعای خود و ادعای دیگران را نشان دهد (۲). اگرچه تدوین پایان نامه، به عنوان نخستین مراحل از فعالیت های پژوهشی دانشجو محسوب می شود، اما این به معنای کم اعتباری این نوع منابع نمی باشد. با عنایت به ماهیت وسیع و عمق نگر پایان نامه ها، محققان این گونه مدارک، الزاماً برای دسترسی به پیشینه ها و شواهد کار به بررسی و استفاده از منابع و متونی خواهند پرداخت که شاید از دید سایر پژوهشگران پنهان مانده باشد. ماهیت منابع (از لحاظ دست اول یا دوم بودن) و روی آوردن به اسناد و مدارکی که

تولیدات علمی همواره با تکیه بر تحقیقات و نوشته های علمی گذشته شکل گرفته و شکوفا می شوند. استناد را می توان یکی از پایه های اصلی تدوین کارهای علمی و پژوهشی به شمار آورد که هر پژوهشگری هم به منظور مستند نمودن داده هایش و هم آشنایی خوانندگان با منابع بیشتر از آن ها بهره می گیرد. Dale و Powley اعلام کردند که پژوهش معتبر علمی و استناد را باید دو کفه ترازو به حساب آورد که وقتی بین آن دو تعادل و توازن برقرار شد می توان، حاصل کار را برخوردار از اعتبار علمی به حساب آورد (۱). استنادات نقطه شروع کار برای

* نویسنده مسئول: شهرکرد- دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد- گروه کتابداری- تلفن: ۰۹۱۳۹۸۰۷۷۳۸ E-mail: psalehi76@yahoo.com

کارشناسی ارشد و ۲۴۸ پایان نامه پزشکی به روش مشاهده مستقیم توسط پژوهشگر و تکمیل چک لیست مورد بررسی قرار گرفت. ابزار خود ساخته (چک لیست) شامل سوالاتی در خصوص نوع و فراوانی منابع مورد استفاده در پایان نامه ها، صحیح بودن الگوی نگارش منابع پایان نامه ها و نوع اشکال در هر منبع بود. این اشکالات در قالب اشکالات مرتبط با نحوه نگارش انواع منابع مورد استناد مانند کتب فارسی، کتب لاتین، مقالات فارسی، مقالات لاتین، خلاصه مقالات کنگره و همایش ها، پایان نامه های فارسی و سایت های اینترنتی بود. نحوه نگارش عنوان، شماره صفحه، نام نویسنده یا نویسندگان، سال انتشار منبع، جلد و استفاده از علائم نگارشی به شکل صحیح و سایر آیتیم های مرتبط با منبع، بر اساس فرمت مصوب دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد برحسب نوع منبع مورد بررسی قرار گرفت. جهت روایی پرسشنامه از روایی محتوا استفاده شد بدین ترتیب که محتویات پرسشنامه از مقالات مشابه استخراج و سپس توسط ۵ نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد مورد بررسی و تایید قرار گرفت. از نظر پایایی نیز پرسشنامه توسط یکی از همکاران طرح جهت ۱۰ پایان نامه مورد استفاده قرار گرفته و تشابه نظر با محقق اصلی با ضریب $r=0/8$ قابل قبول بود. در این مطالعه از روش های آماری توصیفی مانند فراوانی، درصد و میانگین و آزمون های تحلیلی مانند t-test جهت تجزیه و تحلیل داده ها استفاده شد.

یافته ها:

در این مطالعه ۲۷ پایان نامه کارشناسی ارشد و ۲۴۸ پایان نامه پزشکی در فاصله زمانی سال های ۱۳۸۵ لغایت ۱۳۹۱ مورد بررسی قرار گرفت. تمامی پایان نامه های مورد بررسی از روش منبع نویسی و نکور استفاده کرده بودند. در بین پایان نامه های کارشناسی ارشد تنها هشت پایان نامه (۲۹/۶۲٪) فاقد اشکال بود. در طول زمان روند تغییرات در میزان صحت استناد پایان نامه ها از روند خاصی پیروی نکرده و متفاوت بود (جدول شماره ۱).

شناسایی و دستیابی به آن ها با دشواری صورت گرفته است، سبب می شود فهرست مآخذ پایان نامه ها، منابع بسیار با ارزش برای آگاهی نسبت به پژوهش های انجام یافته در حوزه خاص موضوعی باشند (۳).

علاوه بر ضرورت ارائه استندهای صحیح و دقیق در آثار، پیروی از شیوه نامه ای استاندارد در استناد دهی نیز امری ضروری به نظر می رسد. به دلیل اهمیت استنادها در مدارک علمی، انواع قواعد نوشتاری برای آن ها تهیه شده است. این قواعد و دستورالعمل ها موجب یک دستی در ارائه یک استناد شده و جوینده را در دستیابی ملی و بین المللی یاری می کند (۴). اغلب شیوه نامه های اسناد مبتنی بر مقتضیات رشته ای تدوین می شود (۳). از جمله این قواعد می توان به شیوه نامه و نکور اشاره کرد که برای استفاده در حوزه زیست پزشکی، توسط کمیته بین المللی ویراستاران نشریات پزشکی فراهم شده است. در خارج از کشور طی سال های متمادی مطالعات بسیاری در این حوزه انجام شده است (۱۵-۵). مطالعات مختلف در کشور نیز نحوه استناد پایان نامه ها را در رشته های مختلف مورد بررسی قرار داده است که در هر یک نتایج مختلفی به دست آمده است (۱۹-۱۶).

با توجه به عدم انجام مطالعه در زمینه نحوه استناد و مشکلات آن در دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد و اهمیت استناد در پایان نامه ها و استفاده از آن ها به عنوان یک منبع علمی ضرورت بررسی نحوه استناد به پایان نامه ها مطرح می گردد. مطالعه حاضر با هدف تعیین نحوه استناد های مورد استفاده در پایان نامه های دانشجویان پزشکی و کارشناسی ارشد دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد در سال های ۱۳۸۵-۱۳۹۱ انجام شده است.

روش بررسی:

در این مطالعه توصیفی مقطعی، تمام پایان نامه های دفاع شده پزشکی و کارشناسی ارشد دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد از سال ۱۳۸۵ تا پایان سال ۱۳۹۱ به روش سرشماری انتخاب شدند. ۲۷۵ پایان نامه شامل ۲۷ پایان نامه

جدول شماره ۱: فراوانی نسبت صحت استناد پایان نامه های کارشناسی ارشد و پزشکی در سال های مورد بررسی

سال تحصیلی	مقطع تحصیلی		کارشناسی ارشد		پزشکی	
	اشکال دار	فاقد اشکال	اشکال دار	فاقد اشکال	اشکال دار	فاقد اشکال
	تعداد (درصد)	تعداد (درصد)	تعداد (درصد)	تعداد (درصد)	تعداد (درصد)	تعداد (درصد)
۱۳۸۵	۰	۰	۰	۰	۳ (۰/۸۱)	۱۱ (۰/۲۸۲)
۱۳۸۶	۰	۰	۰	۰	۵ (۰/۱۰۰)	۱۱ (۰/۲۸۲)
۱۳۸۷	۰	۰	۰	۰	۱ (۰/۱۰۰)	۵ (۰/۸/۶)
۱۳۸۸	۳ (۰/۷۵)	۱ (۰/۲۵)	۱۹ (۰/۵۴/۲)	۱۶ (۰/۴۵/۸)	۳ (۰/۸/۱)	۱۱ (۰/۲۸۲)
۱۳۸۹	۱ (۰/۵۰)	۱ (۰/۵۰)	۱۶ (۰/۵۰)	۱۶ (۰/۵۰)	۱ (۰/۵۰)	۱۶ (۰/۵۰)
۱۳۹۰	۲ (۰/۶۶/۶)	۱ (۰/۳۳/۷)	۲۶ (۰/۷۲/۲)	۱۰ (۰/۲۷/۸)	۱ (۰/۲۷/۸)	۱۰ (۰/۲۷/۸)
۱۳۹۱	۷ (۰/۶۳/۶)	۴ (۰/۳۷/۴)	۲۹ (۰/۶۹)	۱۳ (۰/۳۱)	۱ (۰/۳۱)	۱۳ (۰/۳۱)

در پایان نامه های کارشناسی ارشد میانگین منابع فارسی مورد استفاده $۱۲/۸۱ \pm ۱۴/۵۷$ (دامنه ۰-۵۷) و منابع لاتین $۱۰/۱۹۴ \pm ۴۴/۵۹$ (دامنه ۰-۳۳) و در پایان نامه های پزشکی به ترتیب $۴/۱۹ \pm ۶/۰۲$ (دامنه ۰-۳۹) و $۴۳/۰۷ \pm ۲۵/۴$ با دامنه (۱-۱۴۵) بود. میانگین نوع رفرنس استفاده شده (کتاب لاتین، فارسی، مجلات لاتین و ...) در پایان نامه های کارشناسی ارشد $۴/۳۷ \pm ۱/۳۱$ با حداقل ۲ نوع و حداکثر ۶ نوع منبع و در پایان نامه های پزشکی $۳/۵۱ \pm ۱/۲۴$ با حداقل ۱ نوع و حداکثر ۷ نوع منبع بود (جدول شماره ۲).

میانگین تعداد خطا در پایان نامه های کارشناسی ارشد و در پایان نامه های پزشکی $۸/۹۲ \pm ۱۴/۲۳$ بود. از نظر فراوانی نوع خطا در پایان نامه های کارشناسی ارشد $۱/۶۲ \pm ۱/۰۸$ و در پایان نامه های پزشکی $۱/۴۶ \pm ۱/۲۲$ مورد خطا بود. تفاوت ها در بین دو گروه پایان نامه از نظر آماری معنی دار نبود ($P > ۰/۰۵$).

میانگین تعداد منبع مورد استفاده در پایان نامه های کارشناسی ارشد $۱۲۴/۷۵ \pm ۴۵/۹۲$ منبع با دامنه ۶۲ تا ۲۵۱ و در پایان نامه های پزشکی $۴۷/۳۶ \pm ۲۵/۳۷$ با دامنه ۱۱ تا ۱۶۹ منبع بود.

جدول شماره ۲: میانگین منابع مورد استفاده در پایان نامه های کارشناسی ارشد و پزشکی بر حسب نوع منبع

منابع	کارشناسی ارشد		پزشکی	
	میانگین $\pm$ انحراف معیار	حداکثر	میانگین $\pm$ انحراف معیار	حداکثر
کتاب فارسی	$۳/۸۱ \pm ۳/۵۴$	۱۳	$۲/۸۹ \pm ۵/۱۵$	۴۱
کتاب لاتین	$۵۶/۳۷ \pm ۳۸/۳۰$	۹	$۱۸/۴۶ \pm ۱۴/۹۵$	۸۸
مقاله فارسی	$۵/۳۷ \pm ۹/۹۰$	۹	$۱/۵۵ \pm ۴/۰۰$	۳۱
مقاله لاتین	$۴۵/۸۱ \pm ۳۳/۰۷$	۱۱	$۲۱/۹۸ \pm ۱۵/۲۱$	۹۷
گزارش فارسی	۰	۰	۰	۰
طرح تحقیقاتی	$۰/۶۲ \pm ۱/۸۵$	۷	$۰/۰۸ \pm ۰/۴۳$	۴
پایان نامه	$۲/۴۳ \pm ۴/۱۷$	۱۵	$۰/۶۲ \pm ۱/۵۵$	۱۲
سایت	$۰/۱۲ \pm ۰/۵۰$	۲	$۰/۸۳ \pm ۲/۷۹$	۲۲
سمینار	$۰/۶۸ \pm ۱/۹۵$	۷	$۰/۲۸ \pm ۱/۳۲$	۱۴
نامشخص	$۰/۱۲ \pm ۰/۵۰$	۲	$۰/۳۹ \pm ۱/۱۸$	۱۰

فارسی بودند. در حالی در این آیت، خطا در شماره صفحه و جابجایی شماره صفحه و سال انتشار کتاب ۱۲ مورد ($۶۳/۱۵$) بیشترین خطاها را تشکیل می داد. در زمینه مقالات لاتین نیز ۵۴ مورد از پایان نامه ها ($۳۱/۰۳$) فاقد خطا بودند و بیشترین خطا مربوط به جابجایی شماره صفحه و سال انتشار کتاب ۶۲ مورد ($۵۱/۶۶$) بود. ۱۷۳ مورد از پایان نامه ها ($۹۹/۴$) در زمینه رفرنس مرتبط با طرح های تحقیقاتی فاقد خطا بودند. در رفرنس دهی پایان نامه به عنوان منبع

در بین ۱۷۴ پایان نامه های پزشکی که دارای خطای رفرنس نویسی بودند، ۱۲۵ مورد ($۷۱/۸۳$) فاقد خطا در زمینه کتب فارسی بودند و بیشترین خطا یعنی ۲۵ مورد ($۵۱/۰۲$) خطا در زمینه شماره صفحه بود. در منابع مربوط به کتب لاتین نیز ۲۷ مورد ($۸۱/۶۱$) پایان نامه ها فاقد خطا بوده و بیشترین خطا یعنی ۶۵ مورد ($۴۴/۲۱$) خطا مربوط به خطای جابجایی شماره صفحه و سال انتشار کتاب بود. در ۱۵۵ مورد (۸۹) پایان نامه ها فاقد اشکال در زمینه مقالات

۱۵۱ مورد (۸۷٪) فاقد خطا بوده در حالی که بیشترین خطا در این زمینه یعنی ۱۵ مورد (۶۵/۲۱٪) خطا در نگارش شماره صفحه داشتند. در زمینه رفرنس دهی سایت اینترنتی و سمینارها فاقد خطا بودند. در بین ۱۹ پایان نامه های کارشناسی ارشد که دارای خطای رفرنس نویسی بودند ۱۰ مورد (۵۲/۶۳٪) فاقد خطا در زمینه کتب فارسی و مابقی خطاها در زمینه شماره صفحه بود. در کتب لاتین ۱۱ مورد (۵۷/۸۹٪) فاقد خطا بوده و مابقی خطاها مربوط به خطای جابجایی شماره صفحه و سال انتشار کتاب بود. در ۱۶ مورد موارد پایان نامه ها (۸۴/۲۱٪) فاقد اشکال در زمینه مقالات فارسی بودند، در حالی که خطا در شماره صفحه و جابجایی شماره صفحه و سال انتشار کتاب بیشترین خطاها را تشکیل می داد. در زمینه مقالات لاتین نیز ۵ مورد از پایان نامه ها (۲۶/۳۱٪) فاقد خطا بودند و بیشترین خطا مربوط به جابجایی شماره صفحه و سال انتشار کتاب بود. ۱۸ مورد از پایان نامه ها (۹۴/۷۳٪) در زمینه رفرنس طرح های تحقیقاتی فاقد خطا بودند. در رفرنس دهی پایان نامه به عنوان منبع ۱۱ مورد (۵۷/۸۹٪) فاقد خطا بوده در حالی که بیشترین خطا در این زمینه خطا در نگارش شماره صفحه داشتند. در زمینه رفرنس دهی سایت اینترنتی و سمینارها و گزارش فاقد خطا بودند.

از نظر فراوانی خطا در پایان نامه های کارشناسی ارشد بیشترین خطا به ترتیب مربوط به اشتباه در منبع نویسی کتب لاتین (۱۳ مورد)، مقالات لاتین (۱۱ مورد)، پایان نامه (۷ مورد) و کتب فارسی (۶ مورد) بود. این در حالی است که در پایان نامه های پزشکی فراوان ترین مشکل در نحوه نگارش کتب لاتین (۱۳۵ مورد)، مقالات لاتین (۱۰۴ مورد)، کتب فارسی (۶۰ مورد) و در نهایت رفرنس دهی پایان نامه (۲۵ مورد) بود.

بحث:

از ۲۷۵ پایان نامه مورد بررسی، ۲۷ مورد پایان نامه کارشناسی ارشد و ۲۴۸ مورد پایان نامه پزشکی بود. تمامی پایان نامه ها از روش منبع نویسی و نکور استفاده کرده بودند که با توجه به الگوی رفرنس نویسی قابل قبول دانشگاه علوم

پزشکی قابل توجه می باشد. تنها هشت پایان نامه کارشناسی ارشد (۲۹/۶۲٪) و ۷۴ پایان نامه (۲۹/۸۳٪) پزشکی فاقد اشکال بودند. در بررسی قناعتی و همکاران در سال ۱۳۷۷ نیز ۲۷ درصد پایان نامه ها به شکل صحیح از شیوه رفرنس نویسی و نکور استفاده کرده بودند (۱۶) که با یافته های مطالعه حاضر مشابه می باشد. آزاده و همکاران مطالعه ای با هدف بررسی وضعیت صحت مقالات استنادی و میزان مطابقت آن ها با شیوه نامه و نکور در پایان نامه های سال ۱۳۸۶ دوره های دکترای تخصصی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران انجام دادند که ۳۵ استناد (۸/۹٪) از مجموع استنادهای بررسی شده پیروی کامل از شیوه نامه و نکور کرده اند (۲۰). در حالی که در بررسی سالم و همکاران میانگین استفاده از منابع در پایان نامه های دانشکده پزشکی در یک دوره ۱۰ ساله، ۲۵/۹ مورد بود که ۸۸/۵ درصد آنان دارای نگارش استاندارد بودند (۱۹). به نظر می رسد مشکل در استناد و نگارش منابع پایان نامه ها قابل توجه می باشد و دانشجویان و اساتید راهنما و کارشناسان مربوطه آموزش های مناسب و کاربردی را در این زمینه دریافت نکرده اند. به علاوه اساتید راهنما و تمام افرادی که به نوعی قبل از صحافی پایان نامه ها را مورد بازبینی و مطالعه قرار می دهند به این بخش با اهمیت در پایان نامه دقت و توجه لازم را به عمل نیاورده و موجب بروز و باقی ماندن اشکالات این چنینی در پایان نامه ها می گردند.

میانگین تعداد خطا در پایان نامه های کارشناسی ارشد و پزشکی در این مطالعه تفاوت معنی دار آماری نداشت که نشان می دهد، هر دو گروه دانشجویان و اساتید در این زمینه دارای مشکل مشابه می باشند.

در پایان نامه های کارشناسی ارشد، میانگین منابع لاتین مورد استفاده بیش از منابع فارسی بود. در پایان نامه های پزشکی نیز وضعیت به همین شکل بود. به نظر می رسد دانشجویان توجه بیشتری به استفاده از منابع لاتین در پایان نامه های خود دارند که شاید بدلیل تنوع و غنی بودن بیشتر این منابع نسبت به منابع فارسی است. محمدی و همکاران در بررسی خود نشان دادند که ۱۷۴۸ منبع درسی در ۳۰ شماره فصلنامه کتابداری و اطلاع رسانی به کار رفته

(۱۱ مورد)، پایان نامه (۷ مورد) و کتب فارسی (۶ مورد) بود. این در حالی است که در پایان نامه های پزشکی فراوان ترین مشکل در نحوه نگارش کتب لاتین (۱۳۵ مورد)، مقالات لاتین (۱۰۴ مورد)، کتب فارسی (۶۰ مورد) و در نهایت رفرنس دهی پایان نامه (۲۵ مورد) بود. به نظر می رسد بیشترین مشکل مشترک دو گروه دانشجویان مورد بررسی مربوط به منابع لاتین چه کتب و چه مقالات لاتین و در مرحله بعدی کتب فارسی می باشد که باید تلاش بیشتری در زمینه رفع این اشکالات در کلاس های مربوطه به عمل آید.

نتیجه گیری:

بر اساس نتایج این مطالعه، به نظر می رسد نحوه استاد در پایان نامه های کارشناسی ارشد و پزشکی مطلوب نمی باشد و نیاز به برنامه ریزی و برگزاری کلاس های آموزشی کاربردی در این زمینه برای دانشجویان و اساتید مربوطه می باشد. استاد به مقالات ایندکس شده در پاب مد و ایران مدکس، در نگارش صحیح تر منابع پایان نامه ها کمک کننده می باشد. بعلاوه به نظر می رسد با استفاده از نرم افزارهای رفرنس نویسی مانند Endnote و همچنین اساتید، کتابداران و دانشجویان در این زمینه احتمال بروز خطاهای رفرنس نویسی کاهش یافته و شاهد استاد صحیح تری در پایان نامه های مقاطع مختلف تحصیلی باشیم.

تشکر و قدردانی:

این مقاله منتج از طرح تحقیقاتی مصوب دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد بوده و نویسندگان از معاونت محترم تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد که این طرح را مورد حمایت مالی قرار دادند تشکر می نمایند.

بود که برای هر مقاله میانگین ۱۱/۹ منبع استفاده شده بود. منابع با زبان انگلیسی نسبت به منابع فارسی بیشتر بود (۱۸). مختاری در بررسی خود نشان داد که در ۲۲۰ عنوان مقاله و ۴۱۴۶ منبع استفاده شده، بالاترین میزان استناد ۶۴/۸۴ درصد مربوط به کتاب و ۷۱/۵۹ درصد منابع به زبان انگلیسی بودند (۱۷). در دیگر مطالعه سی و سه مقاله که در سمپوزیوم بیولوژی در دانشگاه دنور در سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۲ ارائه شده بود از نظر استناد منابع مورد بررسی قرار گرفت، نتایج مطالعه نشان داد که از ۷۷۰ استناد، ۲۳/۳ درصد به منابع کاغذی بودند. ۷۶/۲ درصد استنادها به مقالات مجلات و ۱۶/۴ درصد به فصول کتب و ۶/۴ درصد به منابع متفرقه و تنها ۱ درصد به وب سایت بود. سایر یافته ها شامل بیشترین مجلات استناد داده شده، متوسط سن کتاب استفاده شده یا مجله مورد استفاده و مانند آن بود (۲۱). Keat و همکارش در مطالعه بر روی منابع مورد استفاده در پایان نامه های دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد در دانشگاه Malaya نشان دادند که کماکان کتب و مقالات مجلات بیشترین منبع اطلاعاتی مورد استفاده در پایان نامه ها می باشند. بعلاوه افزایش قابل ملاحظه ای در منابع الکترونیک وجود دارد. از نظر نویسنده های مقالات بیشتر تمایل به نگارش مقالات تک نویسنده وجود داشت (۲۲).

در این مطالعه میانگین منابع مورد استفاده در پایان نامه های کارشناسی ارشد بیش از منابع پایان نامه های پزشکی بود که نشان می دهد دانشجویان ارشد در این زمینه برتری دارند. این در حالی است که در بررسی مقاله و رساله هایی که در دپارتمان کتابداری Hactepe نگهداری می شد رساله های دکتری نسبت به پایان نامه های مقطع کارشناسی ارشد دو برابر استناد بیشتری داشتند. همچنین رساله ها و پایان نامه هایی که در سال های اخیر ارائه شده بودند بیشتر به انتشارات الکترونیکی استناد کرده بودند (۲۳). این تفاوت به اختلاف موجود در ماهیت مقاطع پزشکی عمومی و کارشناسی ارشد یا دکترا (PhD) مرتبط می باشد. از نظر فراوانی خطا در پایان نامه های کارشناسی ارشد بیشترین خطا به ترتیب مربوط به اشتباه در منبع نویسی کتب لاتین (۱۳ مورد)، مقالات لاتین

منابع:

1. Powley B, Dale R. Evidence-based information extraction for high accuracy citation and author name identification (2007), Pittsburgh PA, U.S.A: Proceedings of the conference RIAO; 2007: 618-32.
2. Rakhsh F, Alibeik M, Hosseini F. The study of citing materials from online sources in journals of medical sciences universities from 2000 to 2001. *Health Inf Manage.* 2006; 3(1): 25-31.
3. Horri A, Shahbodaghi A. Citation styles for scientific writings: international guidelines. Tehran: Tehran University; 2008.
4. Tondivar A. A Review of the use of bibliographic rules in master Thesis of library and information science of Tehran University from 1993 to 1994. *J Inf Sci.* 1998; 13(3): 26-32.
5. Ngan Kee WD, Roach VJ, Lau TK. The accuracy of references in the Hong Kong medical journal. *Hong Kong Med J* 1997; 3(4): 377-80.
6. Taylor MK. The practical effects of errors in reference list in nursing research journals. *Nurs Res.* 1998; 47(5): 300-3.
7. Fenton JE, Brazier H, Desueza A, Hughes JP, Mcshane DP. The accuracy of citation and quotation in otolaryngology/head and neck surgery journals. *Clin Otolaryngol.* 2000; 25(1): 40-4.
8. Oermann M, Cummings SL, Wilmes NA. Accuracy of references in four pediatric nursing journals. *J Pediatr Nurs* 2001; 16(4): 263-8.
9. O'Connor AE. A review of the accuracy of references in the Journal Emergency of Medicine. *Emerg Med (Fremantle).* 2002; 14(2): 139-41.
10. Lukic IK, Lukic A, Gluncic V, Katavic V, Vucenic V, Marusic A. Citation and quotation accuracy in three anatomy journals. *Clin Anat.* 2004; 17(7): 534-9.
11. Gosling C McR, Cameron M, Gibbons PF. Referencing and quotation accuracy in four manual therapy journals. *Manual Ther.* 2004; 9(1): 36-40.
12. Aronsky D, Ranson J, Robinson K. Accuracy of references in five biomedical informatics journals. *J Am Med Inform Assoc.* 2005; 12(2): 225-8.
13. Reddy MS, Srinivas S, Sabanayagam N, Balasubramanian SP. Accuracy of references in general surgical journals - An old problem revisited. *Surgeon.* 2008; 6(2): 71-5.
14. Oren G, Watson M. Accuracy of references in the ophthalmic literature. *J Med Libr Assoc.* 2009; 97(2): 142-5.
15. Al-Benna S, Rajgarhia P, Ahmed S, Sheikh Z. Accuracy of references in burns journals. *Burns.* 2009; 35(5): 677-80.
16. Mansour Ghanaie F, Shafaghi A, Faridi M, Nikzad H, Azimi A. A five year study on dissertations of medical students in Guilan University of Medical Sciences from 1990 to 1994. *J Guilan Univ Med Sci.* 1998; 7(25-26): 15-9.
17. Mokhtari Nabi E, Mokhtari Memar H. A citation analysis of the accredited Journals of Management in Iran during 1996-2001. *J Phys Ed.* 2006; 35(2): 137-58.
18. Mohammadi M, Mottaghi Dadgar A. Citation analysis of 30 Number published articles in the Journal "Library & Information" Between 1997-2005. *J Libr & Inform.* 2007; 10(2): 7-36.
19. Salem Z, Rezaeai M, Valinejad M. Comparison of citation patterns in dissertations of medical students in Rafsanjan University of Medical Sciences (RUMS) during three time periods between years 1993-2007. *Iran J Med Educ.* 2011; 11(2): 191-8.
20. Azadeh F, Vaez R, Gharib M. A Survey of accuracy of cited articles based thesis of medical specialities students in Tehran University of Medical Sciences. *Payavard Salamat.* 2009; 3(1-2): 9-17.
21. Joseph R. Kraus MLS. Citation patterns of advanced undergraduate students in biology, 2000-2002. *Sci Technol Libr.* 2002; 22(3-4): 161-179.
22. Keat YC, Kiran K. Citation study of library and information science dissertations for collection development. *Malaysian J Libr Inform Sci.* 2008; 13(2): 29-47.
23. Tonta Y, Al U. Scatter and obsolescence of journal cited in thesis and dissertations of librarianship. *Libr Inform Sci Res.* 2006; 28(2): 281-96.

The accuracy of citations in medicine and master degree dissertations, Shahrekord University of Medical Sciences, 2006– 2012

Salehi P^{1*}, Ghani- Dehkordi J¹, Parvin N², Nekoei-Ghahfarokhi E³, Rafei- Vardanjani L²,
Kianpour A¹

¹Library Dept., Shahrekord University Medical Sciences, Shahrekord, I.R. Iran; ²Nursing Dept.,
Shahrekord University Medical Sciences, Shahrekord, I.R. Iran, ³Student, Islamic Azad
University, Shahrekord Branch, Shahrekord, I.R. Iran.

Received: 8/Dec/2013 Accepted: 24/Sep/2014

Background and aims: Dissertations are as scholarly resources and accurate citation to them is important. The present study was done with the aim of determining the accuracy of dissertation citations in medicine and master degree students in Shahrekord University of Medical Sciences, 2006-2012.

Methods: In this cross-sectional study, 275 medicine and master degree dissertations were surveyed in Shahrekord Medical University of Sciences from 2006 until 2012. Census method was applied for evaluation of dissertations and data was gathered by checklist consist of frequency and type of errors in citations, citation methods, accuracy and types of each error were evaluated.

Results: Of 275 assessed dissertations, 27 dissertations were master theses and 248 were Medicine theses. Only eight (29.62%) of master dissertations and 74 (29.83%) of medicine dissertations did not have any citation errors. Vancouver citation method was used in all dissertations. The mean of errors in master and medical dissertations was 7.56 ± 6.88 and 8.92 ± 14.23 respectively. In master dissertations, the most common error in citation was related to English books and English articles, respectively.

Conclusion: It seems that citation method in medical master dissertations is not desirable. Therefore, planning and training in this field for students and their educators are necessary.

Key words: Citation, Dissertation, Persian book, Latin book, Latin article.

Cite this article as: Salehi P, Ghani-Dehkordi J, Parvin N, Nekoei-Ghahfarokhi E, Rafeii-Vardanjany L, Kianpour A. The accuracy of citations in medicine and master degree dissertations, Shahrekord University of Medical Sciences, 2006– 2012. J Shahrekord Univ Med Sci. 2014; 16(5): 100-106.

---

*Corresponding author:

Library Dept., Shahrekord University of Medical Sciences, Shahrekord, I.R. Iran.
Tel: 00989139807738, E-mail: psalehi76@yahoo.com